

Időutazás a Délmagyarországgal: 1925, József Attila éve (16. rész)

Felmentés az „istengyalázás” vádja alól

Lapunk életében nagy változásokat hozott az esztendő: miután a Szeged április 4-én megszűnt, május 17-én Frank József szerkesztésében újraindult a Délmagyarország. Ebben az évben szervezték meg a Szegedi Postaigazgatóságot az 1920-ban áttelepült temesvári, illetve nagyváradai igazgatóság utódaként.

És ha már az idén József Attila-év van, a centenáriumi tiszteletére nyugodtan nevezhetjük a költő évének 1925-öt. Hiszen ekkor, március 25-én jelent meg a Szegedben Tiszta szívvel című, óriási botrányt kiváltó verse, május 27-én pedig a Kúria hoz jogerős ítéletet a József Attila ellen még az előző évben istengyalázásért indított perben.

Újra Délmagyarország

Május 17-én Új lap címmel vezércikkben közölte a szerkesztőség a Délmagyarország újraindulását.

„Éppen tizenöt esztendeje, majdnem nap szerint való pontossággal, hogy 1910. május 22-én vasárnap napon megindult Szegeden egy újság, – főleg az azt írni, hogy liberális újság, mert Szegeden más irányú lapot el se lehetett képzelni, attól kezdve, hogy Molnár Pál városi főjegyző 1849 januárjában megindította ebben a városban a Tiszavidéki Újság-ot. Délmagyarország volt a címe ennek a lapnak és ebben a címben benne volt a program is. A magyar kultúra szegedi őrtornyából sugározni világosságot a déli országrészre s a szellemi fegyverrel mintegy annektálni Szeged részére azokat a területeket, amelyeket geográfiai és történelmi kapcsolatok már ezer éven át idefűzték: ez volt a programja az első Délmagyarország-nak.”

„Az a Délmagyarország, amely e számmal mint új szegedi lap lép a közönség elé, nem kisebb és nem könnyebb hivatással indul útjára, mint elődje, de vitathatatlanul sokkal nehezebb körülmények között – folytatja a lap. – Azóta más lett az ország, más lett

Egyes szám ára 3000 korona

SZEGED

Szeged, 1925 január 1, CSÜTÖRTÖK. 1-ső szám.

VI. évfolyam.

95 ÉV – 95 NAPBAN ELBESZÉLVE

Májusban lesz 95 éve, hogy megjelent lapunk, a Délmagyarország első száma. Az évforduló alkalmából egy kis múltbeli kalandozásra hívjuk olvasóinkat. 95 lapszámon át szemelvényeket közlünk a 95 évfolyam fontos és érdekes írásai közül. És bár az ilyen válogatások szükségképpen esetlegesek, bízunk benne, hogy olvasóink örömeiket lelkeik benne, és betekintést nyernek nemcsak az ország és Szeged közel egy évszázados történelmébe, hanem a Délmagyarország történetébe is. Kérjük, tartsanak velünk.

a sajtó, más az ellenség, akivel harcolni, más a cél, amelyért harcolni kell... Megtartani legalább azokat a nemzeti értékeket, amelyek a hajótörés után megmaradtak s egyre gyérülő számban hányatnak a keserű és szélvész magyar tengeren és szárazra vánszorogva velük, őket tenni az újjáépítés fundamentumává: csak ez lehet ma a közös magyar cél.

Egyetemi és színházi bajok

A közgazdasági egyetem megszüntetése ellen tiltakozik a DM május 16-án. „Ismeretes, hogy a Takarékosági Bizottság a szegedi, a pécsi egyetem és a budapesti közgazdasági egyetem megszüntetésének kérdését vetett fel – írja a lap. – A közgazdasági egyetemnek ma egy küldöttsége kereste fel Zichy János gróf vezetésével Bethlen gróf miniszterelnököt és Klebelsberg gróf kultuszminisztert. A küldöttség vezetője rámutatott arra, hogy milyen nagy érdekek fűződnek a közgazdasági egyetem fenntartásához. A miniszterelnök kijelentette, hogy a Takarékosági Bizottság érdemben még nem határozott s különben is a kormány tudatában van a közgazdasági

József Attila. Felmentették

egyetem jelentőségének. A kultuszminiszter kijelentette, hogy igyekszik lehetőséget találni a közgazdasági fakultás katedráinak megmentésére.”

A május 26-ai lapban a színház bajait taglalja a DM. A tanács nem ad segítyt a színháznak – A gázgyár beszünteti az

áramszolgáltatást, ha az igazgató nem fizeti ki a színház ötvenmillió koronás számláját – szólnak a címek, aztán:

„Megírta a Délmagyarország, hogy Andor Zsiga színtársulata küldöttségileg kereste fel szombaton dr. Somogyi Szilveszter polgármestert, hogy a színház lehetetlen pénzügyi helyzetének szanálását szorgalmazza. A polgármester hosszabb, de meddő eszmecsere után azzal bocsátotta el a színészeket, hogy kívánásaikat nyújtsák be írásban a tanácshoz és beadványukban közöljék a színház szanálására vonatkozó tervüket is. A polgármester kívánsága szerint a társulat nevében Harsányi Miklós nyújtotta be a tanácshoz a színészek beadványát, amely sötét színekkel ecseteli a szegedi színház, különösen a szegedi színészek lehetetlen helyzetét. Kifejt, hogy a mai gazdasági helyzet egyáltalában nem kedvez a színházaknak és kivétel nélkül minden színház, a fővárosiak éppen úgy, mint a vidékiek, erősen rá vannak utalva a hatóság támogatására, mert a kényes igényű közönség támogatásából nem él meg. Ha a város hatóság nem találja módot a városi színház támogatására,

annak súlyos és elviselhetetlen következményét elsősorban a társulat tagjai éreznék meg, mert hiszen gázsihátaléuk miatt képtelenek egzisztenciájuk biztosítására...”

A Kúria döntése

A DM május 28-ai számában József Attila felmentésével foglalkozik.

„Az istengyalázásért elítélt költőt, József Attilát felmentette a Kúria – szól az írás. – Még a múlt év júliusában történt, hogy József Attila, a legfiatalabb magyar költő vádlottként állt a budapesti büntetőtörvényszék Schadt-tanácsa előtt. A vád tárgya a költő „Lázadó Krisztus” című verse volt, amely még az azelőtti év októberében jelent meg a „Kékmadár” folyóirat hasábjain... Az ügyészség sajtó útján elkövetett istengyalázás vétsége címén porbe fogta József Attilát „Lázadó Krisztus” című verséért.

A budapesti törvényszék Schadt-tanácsa, mint ismeretes, 8 havi fogházra és 200.000 korona pénzbüntetésre ítélte a költőt verséért. A királyi tábla az ítéletet megsemmisítette, új ítéletet hozott, amelyben azonban szintén bűnösnek mondotta ki József Attilát istengyalázás vétségében és ezért az enyhítő körülmények figyelembevételével egy hónapi fogházra ítélte. Védője, dr. Vámbéry Usztem az ítélet ellen semmisségi panasszal élt és a Kúriához fellebbezett.

Ma érkezett meg Szegedre a királyi Kúria Ráth Zsigmond tanácsa által hozott ítélete ebben az ügyben, amely József Attilát az ellene emelt vád és következményei alól felmentette.”

A Kúria szerint: „– A vád tárgyává tett költeményben mindenekelőtt nincsen Isten ellen intézett gyalázó kifejezések. A költemény címe „Lázadó Krisztus” azért nem gyalázza Istent, mert e cím alatt a költeményből kitűnőleg a földi igazságtalanságok ellen lázadó embert kell érteni, aki az Isteni igazságosság megvalósulását kéri az Istentől.”

(Folytatjuk)

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: SZÁVAY ISTVÁN

Internet

Internetezzz és nyerj!

Új és meglévő modemes és Nyílt Internet ügyfeleink most 1 éves ADSL előfizetést vagy féléves vírusvédelmi csomagot nyerhetnek!

Sorsolás időpontja: 2005. április 22. 9.30
Ajánlatunk 2005. február 21. és március 31. között érvényes. További információért hívja az ingyenes 1288-as zöld számot, keresse fel Telepontjainkat (ügyfélszolgálati irodáinkat), viszonteladóinkat vagy látogasson el honlapunkra!

www.invitel.hu/netezzesnyerj Info-vonal: 1288